

Сабақтың тақырыбы: Географиялық деректер

Сабақтың мақсаты:

8.1.1.2 географиялық деректерді талдау (сандық және сапалық деректер)

8.1.1.3 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіру

8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқу

Деректерді өңдеу мен талдаудың мақсаттары

Бастапқы материалды реттеу және деректерді біртұтас жүйеге келтіру

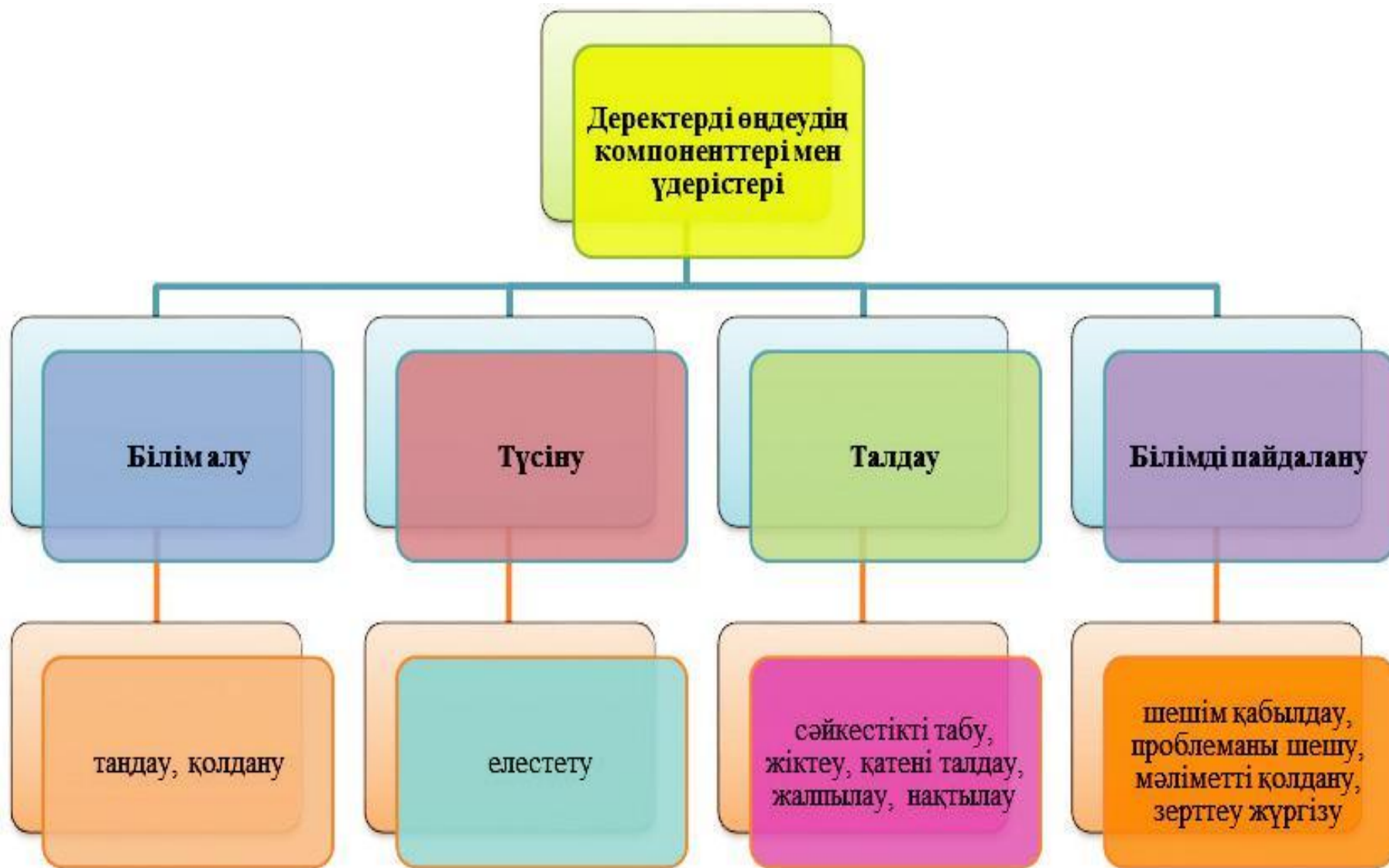
Деректердегі қателіктерді, жетіспеушілікті табу және жою

Байқалмайтын тенденция, заңдылықтар мен байланыстарды анықтау

Зерттеу барысында күтпеген, байқалмаған жаңа фактілерді табу

Жинақталған деректердің дәлдігін анықтап, қорытындылар жасау

*. Деректерді өңдеу компоненттері мен үдерістері
(Р.Марцано бойынша)

Географиялық деректер сипатына қарай *сандық* және *сапалық* болады.

Сапалық деректер сандардан емес, талдауды қажет ететін хабарлы деректерден тұрады. Хабарлы деректерді әртүрлі пішіндерде, әртүрлі көздерден алынады

Сапалық деректерді өңдеу мен талдау нысанның (құбылыс, үдерістің) өлшенбейтін қасиеттерін анықтайды, сипаттайды, түсіндірме беріледі (карталар, мәтіндер, бейнежазбалар т.б.) сипатталып, талданады, қорытындылар жасалады. Мұнда әртүрлі теориялық әдістер қолданылуы мүмкін.

Сандық деректер географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды дәл сипаттап, олардың өлшемдері, ауқымдары, мерзімдері және т.б. туралы нақты мәлімет береді.

Сандық деректер берілген сипаттама	Сандық деректерсіз берілген сипаттама
<p>Жердің ең беткі жұқа қатты қабығы – <i>жер қыртысы</i>. Оның орташа қалыңдығы мұхиттар астында 5–10 км, материктерде 35–40 км, ал биік таулы аудандарда 70 км-ге дейін жетеді.</p>	<p>Жердің ең беткі жұқа қатты қабығы – <i>жер қыртысы</i>. Ол мұхиттар астында ең жұқа болады, материктерде одан қалыңырақ, ал биік таулы аудандарда өте қалың болады.</p>

Сандық деректерді өңдеуде:

Статистикалық

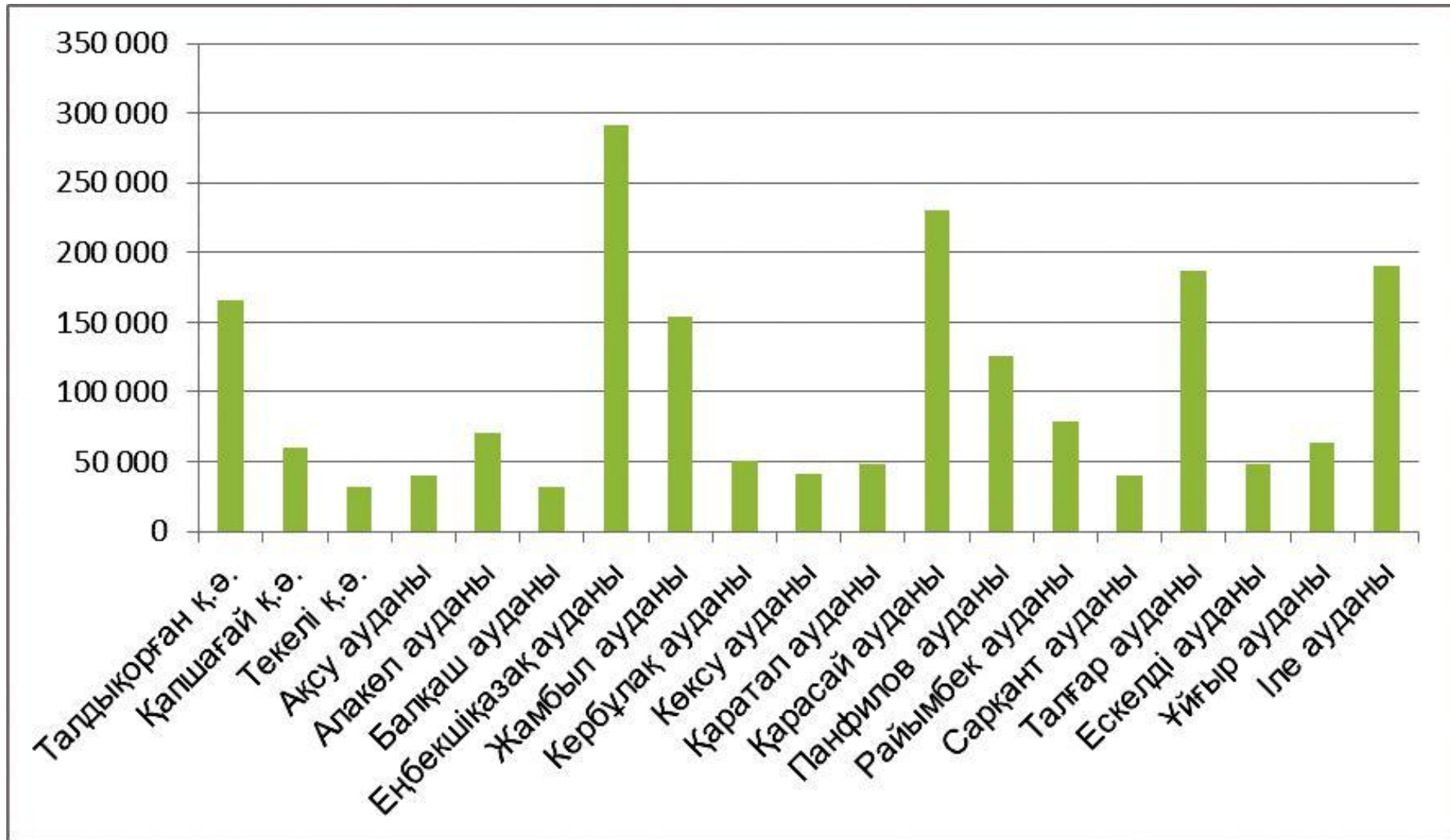
Математикалық әдіс пайдаланылады

Сандық деректерді өңдеу

Әкімшілік	Халық	Туу	Өлім	Табиғи	
бірліктер	саны	(1000 адамға)	(1000 адамға)	өсім	
Семей қаласы					

Графикалық өңдеу.

Алматы облысындағы халық саны

Шартты белгілер мен карталарды
сипаттайтын қосымша элементтер
дегеніміз не?

Тақырыптық карталар

- табиғат құбылыстарының карталары, яғни физико-географиялық карталар;
- қоғамдық құбылыстардың карталары, яғни әлеуметтік-экономикалық (экономика, халық, мәдениет, саяси-әкімшілік, тарихи) карталар.

Карталардың шартты белгілері

Класы	Типі	Нивальдық	Таушалғындық	Ормандық	Ормандыдалалық	Далалық		Шөлейттік	Шөлдік	
						Солтүстік	Оңтүстік		Солтүстік	Оңтүстік
Жазықтық	Ойпатты-жазықтық				1-5	11-18	37-56	78-89	99-126	133-147
	Қыратты-жазықтық				6	7-10	21-36	64-75	90-97	127-132
	Ұсақ шоқылы жазықтық					19-20	57-63	76-77	98	
Таулық	Тау алдылық				161	172-175		183-189		191-195
	Аласатаулық			155-156	157-160	164-171		179-182		
	Ортатаулық		150	151-154		162-163				
	Биіктаулық	148	149							
	Тауаралық және тауішкі ойыстар					176-178		190		196-200

Арал теңізінің құрғаған түбінің жаңадан қалыптаса бастаған ойпатты-жазық шөлді ландшафтылары

2000 жылғы аумақтық
2000 жылғы аумақтық

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҚ ҚАРТАСЫ

2000 жылғы аумақтық
2000 жылғы аумақтық

2000 жылғы аумақтық
2000 жылғы аумақтық

2000 жылғы аумақтық

2000 жылғы аумақтық

2000 жылғы аумақтық

Құрастыру: АҚМ аумақтық
Жалпырақ А.
Сыртқы А.
Төлеуші Т. А.

Жанартау макетін жасау үлгісі

<https://www.youtube.com/watch?v=KIW6pZgeaWI>